

Pán zaplakal

Rožnov, Střítež: 19.6.2016

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: L 19, 28 – 40

Text: L 19, 41 – 48

Když už byli blízko a ušel město, dal se nad ním do pláče a řekl: "Kdybys poznalo v tento den i ty, co vede k pokoji! Avšak je to skryto tvým očím. Přijdou na tebe dny, kdy tvoji nepřátelé postaví kolem tebe val, obklídí a sevrou tě ze všech stran. Srovnají tě se zemí a s tebou i tvé děti; nenechají v tobě kámen na kameni, poněvadž jsi nepoznalo čas, kdy se Bůh k tobě sklonil." Když vešel do chrámu, začal vybáňet ty, kdo tam prodávali, a řekl jim: "Je psáno: 'Můj dům bude domem modlitby', ale vy jste z něho udělali doupe lupičů." Každý den učil v chrámě; velekněží však a zákoníci i přední mužové z lidu usilovali o to, aby jej zabubili, ale nevěděli, jak by to měli udělat, poněvadž všechen lid mu visel na rtech.

Ježíš vjíždí do Jeruzaléma, a tu se to stalo něco zvláštního. Ježíš zaplakal! To je důležitá poznámka v textu. A na Olivové hoře ji dodnes připomíná kaple, nazvaná Dominus flevit – Pán zaplakal. My známe Ježíše, jak učí, káže, uzdravuje, činí zázraky, s celníky a hříšníky se raduje na hostinách, kde proměňuje vodu ve víno, navrácí slepým zrak a hluchým sluch, potěšuje, vlévá naději, ano křísí mrtvé! A tu najednou pláče! To se snad k němu ani nehodí! Ani některým církevním otcům se takový obraz Ježíše nelíbil a verš, vypovídající o Ježíšově pláči prostě vynechali. Protože chlapi přece nepláčou! Protože pláč se považuje za slabost. A Ježíš přece nemá žádné slabosti. Ježíš je hrdina! Ježíš je Boží Syn! Ježíš je vítěz! Haleluja, Hosanna! Zástup, provázející Ježíše se raduje.

Ale možná, že i ten chválící zástup je najednou zaražený, když jejich Mistr a Pán se z ničeho nic rozplakal. Nad Jeruzalémem. Možná si v duchu říkali, čert vem Jeruzalém, my se máme radovat. A Ježíš je kupodivu nijak nekárá. Naopak. Před pohoršenými farizeji se jich ještě zastává. Farizeové nechápali, jak se Ježíš může zastávat takových povrchních lidí, kteří někde na jeruzalémské periferii spontánně, ale podle farizeů hereticky a marně uctívají Ježíše jako Mesiáše. Pro uznávané náboženské autority je nepředstavitelné, že by nějaká parta momentálně nadšených Ježíšových fandů, její mávání kolem sebe palmovými ratolestmi a zpívání dvou veršů ze 118 žalmu stále dokola, mohlo být projevem legitimní zbožnosti. Chtějí, aby je Ježíš napomenul, ale on říká, že když oni budou mlčet, muselo by zpívat asi kamení. Ježíš má porozumění pro učedníky, kteří spontánně, radostně a hlasitě chválí Boha za všechny mocné činy, které viděli.

Sám ale pláče. Jak to, že se Ježíš neraduje? Věřící člověk se má radovat! Křesťané přece nepláčou! Protože pláč, smutek, deprese a podobné stavy se považují za duchovní slabost. A Ježíš přece nemůže mít žádné slabosti.

Ale, bratři a sestry, Ježíš měl slabosti! Měl slabost pro Jeruzalém, měl slabost pro celníky, nevěstky a vůbec všelijaké hříšníky, Ježíš má slabost pro nás všechny. A tuto slabost prozrazuje na Ježíše i jeho pláč. Kdybychom popřeli Ježíšův pláč, popřeli bychom Ježíše samotného. Popřeli bychom jeho lásku k nám. A Ježíš přece je ztělesněním lásky. Přece – jak cynicky by působila Ježíšova slova o zničení Jeruzaléma, kdyby jim nepředcházela zmínka o Ježíšově pláči! Ježíš nepředpovídá zkázu Jeruzaléma s očima stále rozzářenými davovým Hosanna, které zástup kolem něho ještě provolává. Ani ty palmové ratolesti mu nezastřely realistický pohled na skutečnost, jak na tom Jeruzalém opravdu je. Ježíš pláče a nezpívá se zástupem vyvolených „svět at' se zboří, nám srdce hoří“, jak jsme kdysi před lety zpívali ve sdružení. Ježíšův prorocký pohled není cynickým zvoláním, že tady v tom starém Jeruzalémě to stojí za houby a spěje to k zániku a budoucnost patří těm, kdo mávají ratolestmi a zpívají vesele Hosanna. Ne. Ježíš pláče nad starým dobrým Jeruzalémem, protože ho miluje. Je to jeho Jeruzalém. Neříká: „Kéž by toto město už bylo konečně srovnáno se zemí.“ Jó, to jeho učedníci, ti by to udělali hned. Vzpomeňte, jak v jedné samaršské vesnici lidé Ježíše nepřijali, a už na ně chtěli učedníci přivolat oheň, už je posílali k čertu, už je odepsali. Ježíš je jiného ducha. On „nalomenou třtinu nedolomí a doutnajících knot neuhasí.“ A proto pláče nad Jeruzalémem.

Bratři a sestry, Ježíšovo prorocké bylo pravdivé. Ten starý dobrý Jeruzalém nakonec skutečně vzal za své. Ale Ježíšovi to nebylo jedno. Bylo mu to líto. Ale přesto se to stalo. Možná si říkáte, proč Ježíš raději neudělal nějaký zázrak, kterým by celé město zachránil před zkázou. Vždyť byl Božím Synem. On přece mohl udělat cokoli! On tomu mohl zabránit. On mohl udělat z kamenů chleby, nasadit sobě i lidem růžové brýle, spolu s námi shodit své jho, ulehčit si trápení s lidským hříchem, sestoupit z kříže, mohl dělat, jakože nevidí tu lidskou nevěru a hřích, mohl couvnout před lidskou zlobou do uctivé vzdálenosti a celý Jeruzalém a království světa by mu zůstaly ležet u nohou! Snad. Ale Ježíš nehledá únik do nirvány. On vidí, jak to s Jeruzalémem skutečně vypadá a z Olivové hory duchovního probuzení jde tam, kde lidský hřích zabíjí. Kde hřích vede ke smrti. Kde lidé uprostřed sebe zabíjí Boha a nakonec i sami sebe. Kde se lidé stávají obětí vlastního hříchu, který je obkládá a sevře ze všech stran. Tento nepřítel ničí Boží lid i jeho děti tak, že z toho, co je chránilo, nezůstane kámen na kameni. Protože nepoznali čas Božího navštívení.

Co to je „čas Božího navštívení“? Je to čas, kdy do našeho života vstupuje Bůh. Kdy Ježíš vstupuje do svého chrámu, kterým je naše srdce. Naše srdce je totiž v biblické řeči taková svatyně, kde uctíváme to, co je nám nejdražší. Je tedy místem, kde se má uctívat Bůh. Je to dům modlitby. Místo, kde pěstujeme vztah s Bohem. Ale když Ježíš vstoupí do této svatyně, co v ní nalezne? Čeho je lidské srdce plné? Jak to čteme v Písmu?

Mk 7,21n: „Z nitra totiž, z lidského srdce, vycházejí zlé myšlenky, smilství, loupeže, vraždy, cizoložství, chamtivost, zlovolnost, lest, bezuzdnost, závistivý pohled, urážky, nadutost, opovážlivost.“ Není divu, že i Jeremiáš napíše (17,9): „Nejlstivější jest srdce nade všecko, a nejpřevrácenější. Kdo vyrozumí jemu?“ Čeho je tedy ve skutečnosti naše srdce svatyní? Které věci jsou nám skutečně svaté a nedotknutelné? Jak reagujeme, když se Bůh začne svým slovem dotýkat našich skrytých zlých myšlenek, když začne odhalovat naše sklony jako chamtivost, nadutost, bezuzdnost, když odhalí náš závistivý pohled, nebo to, že nemáme daleko ke lsti, podvodu, krádeži... Není naše srdce takovým doupětem lupičů, kteří okrádají nás i Boha o pravou radost a pokoj? A když na to Bůh někdy poukáže, když se Bůh k nám v čase navštívení skloní, pak zaujmeme obranný postoj a řekneme: „Na to mi, prosím, nesahej! To je moje věc. Do toho ti nic není. To je pro tebe tabu. To je nedotknutelné. Ty nemůžeš takto jednoduše přijít a zasahovat do mého života.“

Ale právě to Ježíš dělá. Přichází k nám a vyhání od nás všechny ty prodavače falešných iluzí. Ti chrámoví prodavači nabízejí: Kup si tady tu ovci nebo holuba, tím si koupíš i Pána Boha a ještě ti z toho zbude na obětní hostinu a budeš mít s Bohem pokoj. Třeba i na rok! Prakticky cooliv je možné takto „posvětit“. Navenek všecko vypadá krásně a bohulibě. Prodavač prodává oběti pro chrámový provoz, je to pro církev, je to vlastně služba, tak je to dobré. Ale v srdci myslí především na svůj vlastní prospěch, na svůj zisk nebo prestiž. A návštěvník chrámu kupuje přece beránka k oběti, je to také pro Pána Boha, abychom splnili svoji povinnost vůči němu a měli také zase chvíli v srdci pokoj. A tak to jde stále dokola. Náboženský provoz funguje, protože, když se na to jde manažersky, tak církev prostě musí prosperovat a pak je všechno v pořádku, tedy alespoň zdánlivě. Ale Ježíš vidí, že ten chrám uvnitř, ten vnitřní chrám, je doupětem lupičů. Ekonomicky prosperující ale duchovně vybrakovaný chrám. Kam se poděla modlitba? Kam se vytratila niterná osobní zbožnost? Kam evangelium proniká a kde působí v lidských životech opravdovou změnu? Kam se ztratila v našich životech chvála a uctívání? Kde je v srdcích lidí vděčnost a trvalá radost? Kde je budující biblické vyučování? Kde jsou skuteční učedníci, následovníci a vyznavači Ježíše Krista?

Když Ježíš vstoupí do chrámu, tak je hned všechno vzhůru nohama. Ježíš nejen že provětrá stoly směnárníků a prodavačů holubů, nejen že začne vyhánět všechno, co olupuje náš život, všechny duchovní tuneláře, parazitující na naší zízni po pravém životě. A hlavně, Ježíš začne poctivě vyučovat lid cestě Boží a evangeliu.

Jistě, že historicky byl tento razantní a dramatický Ježíšův čin myšlen spíše jako demonstrace a prorocké gesto. Oni se ti prodavači nastěhovali zase zpátky. Ale Ježíš tak ukázal, kudy vede cesta k pravému smíření a pokoji s Bohem. A tento čin mluví jasnou řečí i k nám, abychom i my poznali, co vede k pokoji.

Bratři a sestry, Ježíšova láska je opravdová. A to tak, že je lítostivá i nelítostná. Ježíš nad svou církví lítostivě pláče a zároveň nelítostně vyhání vše, co nás okrádá o pravý pokoj. Jistěže i my dokážeme nad církví plakat. I my kolikrát naříkáme, jak to dříve bylo lepší, ale že dnes je to s tou církví špatné, že to s ní jde od deseti k pěti nebo spíše ke dnu. Ano, když se realisticky podíváme na církev, tak je to skutečně často k pláči. Ale ten náš pláč je takový bezzubý, nikam nevedoucí a nic neřešící. Ježíšův pláč ale vyústí v rozhodnutí a činy. Ježíš se slitovává nad námi, ale je nelítostný k zaběhaným zlořádům, nelítostný k církevnímu sentimentu, a nemilosrdně vyhání z chrámu povrchnost, pokrytectví, zbedněnost, sobectví, chamtivost a jiné lupiče, zloděje pravé zbožnosti.

Evangelista Lukáš byl jistě veden Duchem svatým, když při psaní evangelia nejprve zmínil Ježíšův pláč a až potom jeho hněv v chrámě. Spojil tak dohromady dvě stránky Ježíšovy lásky k církvi do vzájemně se vysvětlující souvislosti. A my si jenom můžeme přát – kéž by to tu i nám Ježíš zpřevracel naruby. Aby nikdo, kdo vkročí do našeho sboru, nemusel nad ním zaplakat.

Modlitba: *Pane Ježíši, tvoje láska nezůstala jen u lítosti nad námi, ale nezůstala ani u pouhé nelítostné náboženské očisty. Tvoje láska šla na kříž. Nerozumíme tomu, či spíše nechceme tomu rozumět, že právě tato cesta vede k pokoji. Prosíme tě, vyučuj nás v té cestě a dej nám skrze Ducha svatého sílu po ní jít. Amen.*

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, ty máš pochopení pro slabé, pro hledající a tápající. Slitováváš se nad bezradnými a zoufalými. Nemáš však slitování nad zlem, které lidé páchají, a zastáváš se utištěných a těch, kdo zlem trpí. Prosíme za všechny pronásledované, posmívané, utlačované, perzekvované, mučené, umlčené. Prosíme, dej, ať umíme nést břemena jedni druhých. Dej, ať se dovedeme sdílet ve víře a zbožnosti. Dej, ať neseme s plačícími jejich pláč a s radujícími se sdílíme jejich radost. Prosíme za to, aby chrám našeho srdce byl vyčištěný od hříchu skrze naše upřímné pokání. Dej, ať nikdy nepropásneme čas tvého navštívení, čas spásy. Prosíme, dej, ať náš sbor je místem, kde se učíme modlitbě, chvále a uctívání, kde jsme vyučováni moudrostí slova Božího, a kde pěstujeme lásku, respekt, úctu jeden k druhému. Uč nás druhé potěšovat i napomínat a potěšení i napomenutí umět přijímat. Pane, chceme být církví, která září radostí jako nevěsta, která se těší na svého ženicha. Dej, ať tě vždy vítáme radostně a věře, protože s tebou k nám vstupuje tvé království. Amen.*